

ethvert Stadium stemme imod denne Lov, baade for saa vidt den gaar ud paa overhovedet ved Tvang at skaffe Tienden bort, og endnu mere, for saa vidt den paalægger den danske Stat at yde Penge dertil. Og det vil jeg gøre, hvad enten Loven gaar igennem i Aar, eller den kommer igen til næste Aar. Det er af den Slags Ting, om hvis Berettigelse jeg ikke kan overbevises, selv om jeg bliver saa gammel som Methusalem. Det gaar ikke, jeg kan ikke indse, at de Principper, der ere lagte ind i denne Lov, blot ere nogenlunde rimelige og retfærdige. Ja, mine Herrer, dixi et animam meam liberavi! Jeg takker Dem, fordi De have været saa venlige at høre paa mig, der er naturligvis ikke en, der følger mig ved Afstemningen. (Stemmer: Jo, jo!) Er der dog? Jeg mener hermed at have sagt, hvad jeg var pligtig at sige efter hele det Syn, jeg har paa Sagen.

Rasmussen (Krøjerup): Det var stærke Udtalelser, der faldt fra den ærede sidste Taler, det ærede 6te Medlem for 1ste Kreds (Oct. Hansen). Det ærede Medlem paastod, at Tienden ikke var generende. Jeg er ikke ganske enig med ham heri, for mangan en Tiendeyder er den tværtimod meget generende. Jeg vil indrømme, at naar en Højesteretssagfører har Lyst til at købe sig en tiendepligtig Ejendom, er Tienden maaske ikke generende for ham, men noget ganske andet er det for Smaafolk fra Landet. — Dernæst sagde det ærede Medlem, at Tiendebyrden ikke er uretfærdig, deri er jeg heller ikke enig med ham. Vi maa erindre, at ved Tiendens Indførelse blev der begaaet en Uretfærdighed mod en enkelt Samfundsklasse, mod den Samfundsklasse, som drev Bondejorden. (Oct. Hansen: Det var vist dem alle sammen.) Nej, det var kun dem, der den Gang drev Bondejord. Man paalagde disse alene at lønne Præsterne, skønt de, som ikke havde Tiendepligt, havde akkurat samme Nytte af dem. Man paalagde disse alene at yde Bidrag til Kirkernes Vedligeholdelse, endogsaa større Bidrag, end der har været nødvendig til dette Øjemed. Den Uretfærdighed, der saaledes blev begaaet, er ikke bleven mildnet i Tidernes Løb. Man har Eksempler paa, at store Dele af Kongetienden er bortskænket til Øjemed, hvortil den oprindelig ikke var bestemt. Det er jo en bekendt Sag, at der til Stiftelser og velgørende Institutioner i Købstæderne er henlagt store Dele af Kongetienden. Disse

Institutioner gøre meget godt, men det er i Reglen Folk uden for den Samfundsklasse, der yder Tienden, der nyder godt deraf, det er Folk, som ere bosiddende i Købstæderne, der blive optagne i disse Hospitaler og Stiftelser. Jeg mener derfor, at det ikke er saa underligt, om den Utilfredshed, som blev skabt ved Tiendens Indførelse, har vedligeholdt sig i det lange Løb, og jeg tror, at Staten har en moralsk Forpligtelse til at bidrage sit til, at den Misfornøjelse, som er til Stede, kan forsvinde. Tiendens Afløsning vil ogsaa bidrage til, at den Mistænksomhed, som desværre hidtil har været raadende i Forholdet mellem forskellige Samfundsklasser, vil høre op. Dette, at Staten bidrager til at udjævne Forskellen i Skattebyrden, er ikke noget nyt i dansk Lovgivning. Jeg skal saaledes minde om, at det ved Loven af 20. Juni 1850 vedtoges, at Staten skulde yde indtil det 20dobbelte af den forhøjede Skattebyrde, som det privilegerede Hartkorn fik ved, at der blev paalagt det den samme Land- og Ligningsskat, som hvilede paa det uprilegerede Hartkorn. Jeg ser mig ikke i Stand til at oplyse, hvor store Beløb, der den Gang blev ydet af Statskassen, men sikkert er det, at Staten den Gang maatte betale ikke saa ringe Summer. Men det er jo kun det samme, der gøres her. Staten bidrager noget til at udjævne den Forskel, som nu bestaar mellem tiendepligtig og ikke tiendepligtig Jord, for at den sidste Rest af hin Uretfærdighed kan forsvinde. Naar Staten bidrager dertil, ville Tiendeyderne selvfølgelig paaskønne det, men de ville ikke modtage det som en Almisser men som noget, de have moralsk Krav paa.

Dalsgaard: Inden Tiendeloven forlader dette Ting, ønsker jeg endnu en Gang at lægge et Ord ind for, at de Undtagelsesbestemmelser, der ere satte ind i § 1, 4de Stykke, angaaende de indkøbte Tiender, maa gaa ud. Jeg kan forstaa, at man kan nære den Anskuelse, der blev fremsat af det ærede 6te Medlem for 1ste Kreds (Oct. Hansen), at Spørgsmaalet om Tiendeafløsningen ikke er et Spørgsmaal, der vedrører Statskassen. Jeg billiger dog ikke det ærede Medlems Udtalelser, og i Parantes vil jeg gøre opmærksom paa, at man i alle andre Lande, hvor man har haft Tiende, har ment, at det var en Statsopgave at faa den afløst, man har i hvert Fald i de allerfleste Lande givet ganske væsentlige Tilskud af Statskassen dertil. Men derimod kan jeg ikke